

EMPORDÀ

Figueres
19 / 10°

[Empordà](#) [Més Notícies](#) [Cultura](#) [Esports](#) [Economia](#) [Opinió](#) [Oci](#) [Vida i Estil](#)

[Castelló d'Empúries](#) [Figueres](#) [L'Escala](#) [Roses](#) **Comarca**

CORONAVIRUS

Newsletter amb l'actualitat del Covid-19 | Rep informació i alertes per Telegram

Anunci

Conversión de Cintas de Video a DVD y MP4

 globamaticmedia.com

[Open](#)

[emporda.info](#) » [Comarca](#)

0 | 32

Castelló d'Empúries/Washington

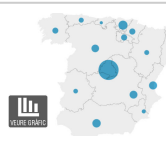
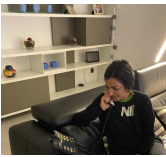
Rosa Maria Canet: «Des d'EUA, vull impulsar encara més la recerca a Catalunya»

Els darrers sis anys ha estat la directora de col·laboracions científiques en Neurociència a la Fundació del National Institutes of Health als EUA

CRISTINA VILÀ | 09.03.2020 | 19:05

La castellanina **Rosa Maria Canet Avilés** (1973) és va formar com a química a Catalunya però, als 23 anys, va apostar per marxar fora per seguir-se formant i iniciar la seva trajectòria professional. Al llarg de més de dues dècades, ha aconseguit fer-se un nom dins el **camp de la investigació i la recerca als Estats Units**. No es tracta de sort, és un reflex de molts anys de treball intens. Aquesta immersió total en la societat americana i el seu rigorós sistema de treball dins l'àmbit científic, l'ha fet adonar que Espanya encara té molt de camí per recórrer. Com a dona, Canet diu que mai s'ha sentit discriminada. «Ni com a dona ni com a persona immigrant tampoc», puntualitza afegint que «si hi poses valor i tires endavant, creus en tu i en el que vols fer, que sigui genuí, pots aconseguir-ho».

Malgrat la diferència horària, connectem **Washington, on viu, amb l'Empordà** a través d'aquesta entrevista.

ANUNCI

Hyd
El agua pro

Vostè viu als Estats Units des de fa més de dues dècades, però va néixer a Castelló d'Empúries.

A la clínica Santa Creu de Figueres (riu). Vivíem a la urbanització d'El Botxí i tinc dos germans més joves, en Jordi i en Ferran. La nostra generació va ser la de la transició, la primera on les dones començaven a tenir oportunitats com els nois.

A casa seva ho esperaven?

No, però la meua mare sempre m'havia animat a pensar de manera oberta i lliure. A part dels meus pares, mossèn Enric Sala ha estat una persona que m'ha guiat molt en la vida i sobretot en moments difícils.

Com es recorda de menuda?

La meua tendència era ajudar i curar la gent. Sempre m'havia enfocat en aquesta direcció. Volia ser infermera. No pensava que una nena pogués ser metgessa. Els metges eren normalment gent que s'ho podia permetre, una professió que als pobles s'heretava. En fer-me gran, vaig tirar cap a ciències, però també era una persona molt filosòfica.

Rosa Maria Canet amb els seus dos germans petits. Arxiu Familiar.

ANUNCI

Hyd
El agua p

A
R
D
H

PATROCINADO

Prueba el H

La resposta li donava la ciència.

Sí, però aleshores no s'estudiava neurociència com a disciplina, tampoc bioquímica. Va ser més tard. El meu pare treballava en una gasolinera, érem gent de classe mitjana justa i anar a Barcelona a estudiar era un esforç per a tots. Vaig obtenir algunes beques, però la sort a Catalunya és que l'educació és pública i només has de pagar material i matrícula. Si ho hagués hagut de fer als Estats Units, no hauria pogut.

Per quina opció es va decantar?

Per Químiques. M'havia agradat molt la química orgànica a l'institut Muntaner de Figueres on vaig tenir a un mestre fantàstic, Joaquim Grasa.

Per què les malalties mentals?

Una de les raons és que vaig patir una anorèxia nerviosa molt agressiva quan era molt jove. Sempre em preguntava com podia ser que una persona que estava bé un dia, de cop, estigués malament. I que tingués una influència tan forta que pogués trencar el balanç de la vida. Vaig decidir que em dedicaria a ajudar a curar malalties mentals. Em va empènyer a ajudar les persones que també les patien, més des d'un punt de vista científic que mèdic.

Com va afectar-la la malaltia?

Als 13 anys anava a Roses a estudiar, però a mig curs vaig haver d'ingressar a l'hospital Sant Joan de Déu perquè estava molt malament. Pesava 35 quilos i feia 1,78. Hi vaig estar uns mesos i vaig sortir amb 40 quilos. En tornar a l'institut vaig anar a La Salle de Figueres perquè així no havia de repetir curs, que era important per mantenir la normalitat, i perquè Figueres era més tradicional i, en aquells moments, la meva ment necessitava tradició, estabilitat per sentir-me arrelada a alguna cosa. És difícil d'explicar. Per fer COU, però, vaig anar al Muntaner on vaig tenir el mestre Grasa, una persona crucial per mi perquè em va transmetre passió per la química, una guia a seguir. La química és la base de la vida i això em va fer decidir a estudiar química orgànica a Barcelona.

Allà ja va decidir marxar?

Volia encarar-me a la neurociència i em va sortir l'oportunitat d'anar a l'institut de neurociència d'Alacant, integrat al CSIC. Hi vaig ser un any. Allà vaig pensar a anar a l'estranger. Si volia tenir oportunitats dins la ciència, a Espanya era molt difícil.

Com ho va aconseguir?

Hi havia una beca a la Universitat de Leeds per enfocar-te en l'Alzheimer que a mi m'interessava. No em vaig adonar, i això va ser el meu avantatge, que quan t'enfoques en una malaltia, que té molt de finançament, se t'obren moltes oportunitats per tenir beques. Vaig tenir sort i vaig anar a Leeds. Tenia 23 anys.

Com ho va viure tot plegat?

No parlava gaire anglès i en sis mesos vaig fer una immersió intensa. A més, arrossegava l'anorèxia com una ombra sempre. Va ser dur. Sobretot en un país tan fred. Però jo sabia que, si ho superava, em faria més forta. Vaig tenir l'oportunitat de fer un doctorat enfocat en biologia cel·lular, com es processen les proteïnes que donen lloc a l'acumulació de les plaques de la malaltia de l'Alzheimer, com podríem modular aquest processament de proteïnes de manera farmacològica.

Algún mestre la va influir?

Anthony Turner, que ara ja està retirat, i la seva dona, Natasha Nalivaeva. Ells van copsar la meua passió per la ciència i em van empènyer a anar als Estats Units on ells creien que podria tenir molt més impacte amb la meua feina i se m'obririen moltes més portes. Jo estava oberta. Aleshores vaig conèixer un investigador, ara molt famós, el genetista John Hardy. Va venir a fer una xerrada a Leeds, vam parlar i li vaig comentar la meua intenció d'anar als Estats Units. Ell justament estava a la Clínica Mayo i vaig marxar amb ell per fer-hi el primer postdoctorat.

Quin gran pas.

Sí, perquè vaig ampliar la meva feina amb l'Alzheimer. Al cap d'un any, vaig anar amb ell i el seu laboratori al National Institute on Aging integrat dins el National Institutes of Health (conjunt d'institucions del govern nord-americà dedicades a la investigació mèdica). El seu pressupost actual és de 42 bilions de dòlars.

Què hi va investigar?

Una altra malaltia neurodegenerativa, el Parkinson. Aquí em vaig interessar molt per l'estrès oxidatiu de les cèl·lules. Vàrem descobrir una mutació d'un nou gen del Parkinson i jo vaig trobar la funció de la mutació, és a dir, com aquesta donava lloc a la malaltia. Això podia permetre desenvolupar tractaments. Amb aquest treball tan influent, em van sortir ofertes en indústria.

Quines, concretament?

Recordo aquell dia perquè coincidí amb la mort de Reagan (5 de juny de 2004). Era festiu i jo era al laboratori buscant feina. Vaig trobar-ne una a Silicon Valley, la companyia Elan Pharmaceuticals, que havia desenvolupat la primera immunoteràpia per a l'Alzheimer. Tenien un programa de transició per investigadors postdoctorats a la indústria, una oportunitat excel·lent de transicionar acadèmia a indústria i fer recerca capdavantera, que és molt difícil. Vaig tenir molta sort perquè vaig obtenir una de les tres beques que hi havia en un programa liderat pel Dr. Dale Schenk, líder en el camp d'immunoteràpies per a l'Alzheimer. Els interessava molt el meu treball de l'estrès oxidatiu.

En què va treballar allà?

En un projecte confidencial: trobar una activitat d'estrès oxidatiu associat a malalties neurodegeneratives. Aquella feina ha donat lloc a una companyia (Nitrome Biosciences) enfocada en el desenvolupament de drogues basades en aquesta nova classe d'enzims que vaig descobrir. Això va ser realment exitós i em va portar a una posició de científica a la indústria, concretament a Amgen, on vaig desenvolupar molta recerca en Alzheimer i Parkinson. A poc a poc, però, em vaig anar adonant que no em volia enfocar en feina de laboratori, sinó que volia utilitzar els meus coneixements connectant la gent per crear oportunitats per avançar la ciència i, també, per veure l'impacte de la meva feina més directament en els que volem ajudar, els pacients.

Com va anar això?

Molts cops als científics els costa interactuar i si saps què s'ha de crear, pots posar-los junts. L'habilitat de connectar, juntament amb la curiositat científica i la passió per trobar cures per malalties mentals són la base del que em mou. La meva feina actual utilitza una barreja d'aquestes característiques i experiència en els sectors d'indústria, govern, acadèmia i *non-profit* per avaluar, connectar, desenvolupar i dirigir programes amb multitud de parts interessades.

I, de nou, un canvi d'empresa.

Durant sis anys vaig estar al California Institute for Regenerative Medicine, una agència del govern de Califòrnia amb tres bilions de dòlars per desenvolupar teràpies en medicina regenerativa. Al principi

només érem deu persones dirigint aquest pressupost. Teníem molta pressió. Jo dirigia, per exemple, la cartera de neurociències i tot el que era part del *translational pipeline*.

Què hi va aprendre?

A fer crítica científica, connectar amb el món de la medicina regenerativa, veure més la política de dirigir programes i projectes amb multi- *stakeholders* que tenen interessos diferents. A fer aliances. En el vessant personal, vaig conèixer al que és ara el meu marit, ens vàrem casar i vam tenir una nena. Va ser aleshores quan ens traslladàrem a la Costa Est. Em va sortir una oportunitat molt bona a la Foundation for the National Institutes of Health (FNIH), a l'àrea de Bethesda, adjacent a Washington DC. Viure a la costa Est tenia avantatges personals també, com escurçar la diferència horària amb Catalunya. Sempre he tingut el somni de tornar, però les tres oportunitats no eren satisfactòries. La barrera més gran era la provisionalitat de la feina. A la meua alçada professional i personal, necessito certes garanties. Crec que sortiran, perquè estem avançant molt en temes col·laboratius de *public-private partnerships* a Catalunya, i gent com jo les està començant a valorar.

Com era el treball a la FNIH?

Durant sis anys m'he tornat experta en fer ponts de relació entre el govern, els acadèmics, la indústria i les agències regulatòries pel desenvolupament de teràpies en malalties neurodegeneratives. Has de tenir molta mà per escoltar i saber què necessita cadascú. He desenvolupat un programa per a l'Alzheimer de 182 milions de dòlars i un altre per al Parkinson amb el qual hem impulsat una plataforma amb Google Sciences i el Broad Institute a Massachusetts Institute of Technology. Aquí hi ha les dades de milers de pacients que es poden processar per trobar noves dianes terapèutiques o biomarcadors, eines crucials pel desenvolupament de teràpies d'èxit perquè moltes fallen a la clínica per manca de biomarcadors que ens permetin estratificar els pacients o mesurar l'eficàcia de les teràpies.

Fa poc ha fet un altre canvi.

És una feina de fa un mes. A l'agost, em van contactar un *headhunter* per una feina de directora d'iniciatives científiques a l'Association for Frontotemporal Degeneration (AFTD) que em permet aplicar les eines que he desenvolupat a gran escala i enfocar-les envers una malaltia específica, poc comuna. Em resultà atractiu aquest desafiament nou i, a més, estic més a prop de la comunitat que pateix la malaltia.

Als Estats Units la recerca en aquests àmbits és prioritària?

Sí, absolutament, és increïble. El Congrés va destinar 2,8 bilions de dòlars per a l'Alzheimer. La gent té moltes més possibilitats. Estic molt impressionada i orgullosa dels investigadors de casa nostra que tenen èxit en el seu laboratori. Ho fan amb un percentatge molt més escàs de recursos comparat amb els seus col·legues als Estats Units, i a sobre els ensenyen coses. Jo sempre intento ajudar perquè sé com n'és de difícil a Catalunya tenir l'oportunitat de fer la feina. A Catalunya tenim recerca capdavantera i m'agradaria poder ajudar a impulsar-la encara més.

Rosa Maria Canet amb la seva filla Aina.

Vida i família. El català i Catalunya sempre presents

Rosa Maria Canet va marxar de terres catalanes als 23 anys. Ara en té 46, és a dir, ha passat la segona meitat de la seva vida fora de casa. Als Estats Units hi ha creat la seva família: està casada i té una filla de 8 anys, Aina, a qui li parla en català i castellà. Malgrat aquesta distància, Rosa Maria Canet, qui ja disposa de doble nacionalitat, segueix sentint-se cent per cent catalana. En aquest sentit, en el cotxe llueix la bandera catalana i la GI de Girona. L'iphone el té en català i quan el seu pare era viu parlaven

mínim un parell de cops a la setmana i una hora els caps de setmana. També visita quan pot el **Casal Català de Washington DC** on va conèixer a la periodista Cèlia Cernades.

«Tinc una part andalusa amb la que em sento identificada però no em sento gens espanyola», afegeix. És molt crítica amb tot el que s'ha viscut a Catalunya els darrers temps però reconeix que la seva és una mirada a molts quilòmetres de distància, des d'un país. La vida allà, però, és estressant i es dona uns pocs anys per tornar, quan sorgeixi l'oportunitat adequada. «**La gent viu per treballar i no gaudeixen, per això consumeixen tant, per compensar**», diu tot explicant que cal ser molt disciplinat per aguantar el ritme. Ella s'aixeca ben aviat, a les 5 del matí, i va a córrer i agafar energia. Després d'una llarga jornada, Rosa Maria Canet va a dormir no més tard de les 10.

[Compartir a Facebook](#)

[Compartir a Twitter](#)

Més informació

L'actor Peter Fonda mor als 79 anys

.

Britney Spears ingressa en una clínica mental.

Les beques Amancio Ortega, una oportunitat educativa per créixer a l'estranger.

Temes relacionats:

Alzheimer

Association For Frontotemporal Degeneration

Castelló d'Empúries

Estats Units

Figueres

FNIH

National Institutes of Health

Parkinson

Químiques

Recerca

Rosa Maria Canet Avilés

Washington

Rep les nostres newsletters al teu email

APUNTA-T'HI

Per comentar has d'[iniciar sessió](#) o [registrar-se](#).

Els comentaris estan subjectes a moderació prèvia i han de complir les [Normes de Participació](#)